

Wie volg jij?

De Weg volgen

Bij Jezus zijn
Op Jezus lijken
Als Jezus leven

**John Mark
Comer**

De Weg volgen
Bij Jezus zijn, op Jezus lijken, als Jezus leven
John Mark Comer

*Originally published under the title Practicing the Way, Be with Jesus, Become like him,
Do as he did.*

Copyright © 2024 by John Mark Comer

*All rights reserved including the right of reproduction in whole or in part in any form.
This edition published by arrangement with WaterBrook, an imprint of Random House,
a division of Penguin Random House LLC. Published in association with Yates & Yates,
www.yates2.com.*

ISBN 978-90-3380-9699
ISBN e-book 978-90-3380-4038
NUR 707
c-NUR 001

Vertaling: Margaretha Coornstra, Sitos Tekstwerk
Ontwerp omslag: Ryan Wesley Peterson
Belettering omslag: Peter Slager - Garage BNO
Opmaak binnenwerk: Geertje van Dijk, Gewoon Geertje

De Bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Nieuwe Bijbelvertaling
© Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap 2004.

In verband met de privacy van de betrokkenen zijn namen en kenmerkende
details in sommige beschrijvingen aangepast.

©2024 Ark Media, onderdeel van Jongbloed Christelijke Media – Leeuwarden

Alle rechten voorbehouden
jongbloedmedia.nl

Waardering voor *De Weg volgen*

‘In dit ruim opgezette, uitstekend leesbare boek overdenkt John Mark Comer hoe christelijk discipelschap in wezen bestaat uit de radicale taak om een volgeling van Jezus te worden – bij Hem te zijn, op Hem te lijken, en te leven zoals Hij. De bedrieglijk eenvoudige oproep is om Jezus op zijn woord te geloven, ons volledig voor Hem open te stellen, onze agenda’s, onze routines, onze studies, onze dagelijkse bezigheden rondom Hem in te richten en daardoor mensen te worden die kunnen doen wat Hij zou doen in onze tijd en onze cultuur. Comers eigen ervaringen als predikant, leraar, denker en volgeling blijken hierbij behulpzaam. Ga dit boek op je gemak zitten lezen en laat het je gids zijn naar een leven als volgeling van Jezus.’

—Tish Harrison Warren, Anglicaans priester en auteur van *Liturgy of the Ordinary en Prayer in the Night*

‘Ik vind de levensvisie van John Mark Comer geweldig: bij Jezus zijn, meer op Hem gaan lijken en leven zoals Hij. Dit boek kan ons allemaal helpen bij onze eigen weg met Jezus.’

—Nicky Gumbel, pionier van Alpha

‘In *De Weg volgen* toont John Mark Comer ons op een fantastische manier wat het betekent om Jezus te volgen. En wat het mooiste is: terwijl je leest, zul je niets liever willen dan Jezus op de hielen zitten. Wij zijn een discipel-loze generatie en toch: door vlak naast Jezus te wandelen, vinden we onze weg terug naar ons levensdoel.

Dit is een van de belangrijkste boeken die ik in tien jaar heb gelezen en als we allemaal deze weg volgden, zouden onze levens veranderen en zou de wereld veranderen.'

—Jennie Allen, *New York Times*-bestsellerauteur van *Get Out of Your Head* en *Find Your People*, en oprichter en visionair van IF:Gathering

'In *De Weg volgen* schetst John Mark Comer ons een beeld van het volgen van Jezus dat even diepgaand en meeslepend als eenvoudig is. Wees bereid om eerlijk naar je eigen levensgewoonten te kijken en biddend te vragen: 'Wat voor iemand ben ik aan het worden? Lijk ik zo meer op Jezus of minder?' Hier vind je een prachtige voorstelling van het soort leven dat Jezus voor zijn volgelingen voor ogen had, en een oefentraject om het zelf te ervaren.'

—Tim Mackie, medeoprichter van BibleProject

'Dit is het boek dat ik iedereen binnen mijn kerk wil laten lezen. Het is een uitnodiging tot verdieping voor wie al zijn leven lang Jezus volgt, en de perfecte basis voor de nieuwe gelovige. Op de een of andere manier dook John Mark in het diepe van de evangelie-uitnodiging zoals alleen hij dat kan, en wel zó dat die herkenbaar, toegankelijk en leesbaar is voor de alledaagse zoeker.'

—Tyler Staton, hoofdpastor van Bridgetown Church

'Dit boek presenteert Jezus niet louter als iemand die wij interpreteren, maar als een tijdloze Leermeester die ons interpreteert. Onze wereld van dreigende afleidingen en lokkende culturele valstrikken berooft ons van een fundamentele zielsvoldoening. In wat zeker een klassieker zal worden, neemt John Mark Comer ons mee, terug naar de toekomst. Terwijl hij te rade gaat bij de Woestijnvaders maar de taal spreekt van een eigentijdse wijsgeer, licht John Mark het overvloedig leven toe voor een generatie die is ontdaan van haar deugd en principes ongeldig verklaart.

Hierin vind je een inzicht in het doel en de zin van het leven dat alleen Jezus biedt. John Mark reikt ons het tegengif aan tegen falende religie en intergenerationeel overgedragen hypocrisie. Lees het langzaam. Laat je van binnenuit veranderen.'

—Ds. Dr. Charlie Dates, senior pastor van de Salem Baptist Church of Chicago en de Progressive Baptist Church, Chicago

Over het lettertype

Het in dit boek gebruikte lettertype is Perpetua, een font dat is ontworpen door de Britse kunstenaar Eric Gill (1882–1940) en tussen 1928 en 1930 is gezet en in omloop gebracht door de Monotype Corporation. Oorspronkelijk werd het zowel gebruikt voor het drukken van boeken als voor het graferen van namen en opschriften op monumenten in Engeland.

Het lettertype is vernoemd naar een van de eerste christelijke martelaren, Perpetua, die liever haar leven gaf dan haar geloof in Jezus Christus op te geven. De cursieve vorm werd eerst Felicity genoemd, naar Perpetua's metgezellin. Hun moed en innerlijke vrede, toen zij oog in oog met stonden met de dood, heeft in de eeuwen van vervolging die zouden volgen, duizenden christenen geholpen om trouw te blijven aan de Weg van Jezus. Hun verhaal inspireert ons tot op de dag van vandaag.

Inhoud

Stof	15
In de leer gaan bij Jezus	22
Jezus was een rabbi	23
Drie doelen van een leerling	27
Ben je een christen of een leerling?	33
Maar waarvoor worden wij gered?	37
<i>A way of life</i>	43
'Wie' betekent 'wie dan ook'	47
Doel #1: Bij Jezus zijn	51
'Blijf in Mij'	52
'Ik kijk naar Hem, Hij kijkt naar mij en we zijn gelukkig'	63
De beloning voor het volgen van Jezus is Jezus	70
Op zoek naar het verborgene	73
'Je moet de haast meedogenloos uit je leven bannen'	77
Doel #2: Op Jezus lijken	82
Geestelijke vorming is niet specifiek christelijk	85
Een definitie van vorming	88
Geen toevallige heiligen	96
Drie ineffectieve strategieën	100

Probleem #1: zonde	105
Probleem #2: je bent al gevormd	112
Een werktheorie van verandering	117
Doelgerichte geestelijke vorming	118
Vreselijk, schitterend nieuws: je hebt het niet	130
Doel #3: Als Jezus leven	135
Jezus als prototype	139
Ritme #1: Ruimte maken voor het evangelie (dat wil zeggen: gastvrijheid)	143
Ritme #2: het evangelie verkondigen	148
Ritme #3: het evangelie laten zien	158
'De vreugdevolle last der liefde'	164
Hoe dan? Een Leefregel	171
Het latwerk en de wijnstok	173
Je hebt al een Leefregel	175
Bewaken en leiden	178
Vier dingen die een goede Regel voor je zal doen	181
Een definitie van de oefeningen	186
De negen	194
Een paar tips	203
Zoek je innerlijke monnik	214

Neem je kruis op	219
Overgave	221
De prijs van (non-)discipelschap	224
Begin opnieuw	228
Extra's	232
<i>Cursus Practicing the Way</i>	232
<i>Rule of Life Builder</i>	233
Leefregel	234
De negen kernoefeningen	235
Dankwoord	239
Eindnoten	241

‘Kom, volg Mij.’

– Jezus

(Marcus 1:17)

'Moge je bedekt worden door het stof van je rabbi.'

– Joodse zegenwens uit de eerste eeuw

Stof

Wie volg jij?

Iedereen volgt wel iemand – of tenminste iets.

Anders gezegd: we zijn allemaal leerlingen.

De vraag is niet: ‘Ben ik een discipel?’

De vraag is: *van wie* of *waarin* ben ik een leerling?

Oké, oké, ik weet het: wat ik hier zeg grenst in de wereld van nu aan ketterij. We willen zo zielsgraag geloven dat wij – en wij alleen – onze levensloop uitstippelen, kapitein op eigen schip zijn, onze lotsbestemming bepalen. We willen leider zijn, geen volgeling.

Maar nu de vraag: hoe pakt dat uit voor jou?

Voel je weleens die zeurende gedachte in je achterhoofd: is het leven dat ik leid wel het leven dat ik me ten diepste wens? Is dit het?

Ik ben geboren en getogen aan de westkust van Amerika. Het is een publiek geheim dat de VS in het algemeen en mijn thuisstaat Californië in het bijzonder zijn *gegrondvest* op wat sociologen ‘de mythe van het stoere individu’ noemen. Dr. Robert Bellah noemde het ‘radicaal individualisme’ en zei dat het de meest kenmerkende eigenschap is van Amerika.¹

En toch: 'Niemand is een eiland', zoals de dichter John Donne 2 ooit zei. In de woorden van *New York Times*-columnist Tish Harrison Warren: 'Niemand van ons komt uit zichzelf op datgene waarin we geloven. De wereld kent geen vrije denkers.'³
(Zie je wel, ik ben niet de enige culturele ketter hier ...)

Machtige krachten hebben er belang bij dat wij de mythe geloven (want het is een *mythe*) dat we helemaal niemand volgen. Veel van de culturele mantra's die ons dagelijks indoctrineren – 'Wees eerlijk tegen jezelf', 'Doe wat jij wilt', 'Spreek jouw eigen waarheid' – zijn te herleiden tot bronnen met een snode agenda.⁴ Vaak zijn 'ze' (of dat nu multinationals zijn, politici, antidemocratische overheidsagenten, marketingbureaus, influencers die simpelweg meer volgers willen enzovoort) in staat om ons te laten geloven dat we een onbeschreven blad zijn, koersend op het innerlijke kompas van ons 'authentieke zelf' bij onze jacht naar geluk. Maar wanneer dat ze lukt, dan zijn ze ook in staat om onze ogen te sluiten voor alle manieren waarop we zijn 'gediscipeld' – gevormd en gemanipuleerd – volgens *hun* wensen.

Elke ervaren oplichter weet dat het geheim achter misleiding is dat je anderen moet laten geloven dat jouw plan *hun* idee was. Lees: om mensen zo ver te krijgen dat ze je volgen, moet je hen ervan overtuigen dat ze helemaal *niemand* volgen.

Met de opkomst van sociale media-imperiums en hun spookachtige digitale algoritmen hebben deze machtige krachten nu rechtstreeks toegang tot onze gedachtestroom, telkens wanneer we met onze duim over onze telefoon gaan.

Wat zogenaamd alleen advertenties, nieuwslinks, reposts en willekeurig ander digitaal drijf hout zouden zijn, zijn in werkelijkheid technieken voor massale gedragsverandering, doelbewust ontworpen om ons denken, voelen, geloven, winkelen, stemmen en leven

te beïnvloeden. Om de technologiefilosoof Jaron Lanier te citeren: ‘Wat misschien ooit reclame mocht heten, moet nu worden begrepen als voortdurende gedragsverandering op gigantische schaal.’⁵ De ‘wereld’ (zoals de term in het Nieuwe Testament luidt) is constant bezig ons te *vormen*.

Maar *tot wat* vormt die wereld ons?

Want we zijn allemaal iets aan het worden. Dat is de kern van de menselijke conditie: het proces van persoonlijkheidsvorming. Mens-zijn is veranderen. Groeien. Ontwikkelen. Zo heeft God ons gemaakt.

De vraag is niet: ben ik bezig een persoonlijkheid te worden?

Het is: *wie* of *wat* ben ik aan het worden?

Als je je levenstraject voor de komende vijftig jaar in kaart brengt en jezelf voorstelt als zeventig-, tachtig- of honderdjarige, wat voor mens zie je dan aan de horizon? Vervult dat beeld voor je geestesoog je met hoop? Of met angst?

Voor degenen die Jezus willen volgen, is dit de realiteit die we onder ogen moeten zien: als we ons niet welbewust laten vormen door Jezus zelf, dan laten we ons hoogstwaarschijnlijk onbewust vormen door iemand of iets *anders*.⁶

Dus nogmaals: wie volg je?

De diepere vraag hier is: op wie *vertrouw* je? Wie (of wat) vertrouwt jij de taak toe om jou de weg te wijzen naar het leven dat jij wenst? Ik ben ervan overtuigd dat, in tegenstelling tot wat we horen, leven vanuit geloof niet iets christelijks of zelfs maar iets religieus is; het is iets *menselijks*: we leven *allemaal* vanuit geloof.

De vraag is niet: ga ik geloven?

Het is: *in wie of wat* ga ik geloven?

Dit betekent: aan wie of wat ga ik mijn leven *toevertrouwen*? Wil ik echt op *mijzelf* vertrouwen – of op welk ander mens dan ook?

Op ons mensen, de schepselen die zichzelf zo gigantisch in de nesten hebben gewerkt en dat nu proberen te herstellen?

Het is volkomen menselijk om je aangetrokken te voelen tot iemand – een beroemdheid, een goeroe of een historische figuur – en te wensen dat je net zoals die persoon zult worden. Dit hoort bij de manier waarop God ons heeft gemaakt om te kunnen groeien. We streven allemaal een ideaal leven na, en zodra we een persoon of een ideeënsysteem ontdekken die/dat in onze ogen datgene belichaamt wat wij zouden willen, dan ‘volgen’ we dat of stellen we ons vertrouwen in diegene. Of, in meer christelijke termen: we ‘geloven’ erin.

In wie geloof jij?⁷ Wie is jouw lichtend voorbeeld, bij wie zou je alles doen om een paar dagen in diens universum te mogen doorbrengen?

Anders gezegd: wie is jouw rabbi?

Ik ben een van de velen die Jezus van Nazareth beschouwen als het stralendste licht ooit op het toneel van de mensheid. Ik ben een fervent lezer en dankzij de gave van de literatuur heb ik een blik mogen werpen in de geesten van de grootste denkers uit de geschiedenis. Allemaal hebben ze lovenswaardige trekken (en sommigen ook enkele minder lovenswaardige). Maar hoe langer ik leef en leer, hoe meer mijn overtuiging groeit dat Jezus geen gelijke kent, noch in de oudheid, noch in de moderne tijd. Volgens mij heeft geen enkele andere denker, wijsgeer of leider, geen filosofie of ideologie, de samenhang, verfijning en diepe innerlijke weerklank van Jezus en zijn Weg. Laat staan die overweldigende *schoonheid*.

In dit seculiere tijdperk is de lucht die we inademen vol van sceptis, verveling, wantrouwen jegens elk gezag en wordt waarheid omgebogen naar eigen verlangens en gevoelens. Binnen deze culturele atmosfeer zijn we *allemaal* de twijfelende Thomas.

Maar zelfs op dagen dat ik moeite heb om te geloven dat Jezus was wie Hij beweerde te zijn (*spoiler*: meer dan alleen een rabbi), *wil* ik in Hem geloven. Ik *wil* dat Jezus' levensvisie van het koninkrijk van God waar is. Ik resoneer op zielsniveau met de conclusie van zijn leerling Petrus:

*Naar wie zouden we moeten gaan, Heer? U spreekt woorden die eeuwig leven geven.*⁸

Ik ga de hele wereld rond en de geschiedenis door in het gezelschap van een grote menigte van mensen die zijn gaan geloven: *Er is gewoon geen betere manier, waarheid of leven te vinden dan bij Jezus.*

Van de talloze opties is Hij degene die ik verkies te volgen. Uiteindelijk zal ik sowieso iemand volgen, dus kies ik ervoor om Jezus te volgen.

De filosoof Dallas Willard zei altijd: 'Er is geen probleem in het mensenleven dat de leer van Jezus niet kan oplossen.' Het volgen van, of – zoals ik het op de volgende bladzijden zal beschrijven – *in de leer gaan* bij Jezus, is de oplossing voor het probleem van de zogenaamde menselijke conditie. Noem je ellende: politieke polarisatie, klimaatverandering, dreigende wereldoorlog, de epidemie van de psychische klachten, verslaving, christelijk nationalisme, wijdverbreide hypocrisie onder christelijke leiders, ons onvermogen om vriendelijk te zijn ...

Er is geen probleem in een mensenleven dat het leerlingchap van Jezus niet kan oplossen.